

Roll No.

Total Pages : 03

MDE/D-23

6081

VYAKARANAM BHASAVIJNANAM CHA (1)

Paper : II/SKT-HC-102

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 80

नोट : सर्वेऽपि पञ्च (5) प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति । द्वितीयः प्रश्नः संस्कृतमाध्यमेन एव समाधेयः । अन्ये प्रश्नाः संस्कृत/हिन्दी/आङ्ग्लभाषा-माध्यमानां केनापि माध्यमेन समाधातुं शक्यन्ते ।

1. अधोलिखिताः चत्वारः संक्षिप्तोत्तरात्मकाः अनिवार्याः प्रश्नाः समाधेयाः – 4×4=16

- (क) 'वृद्धिरेचि' इति सूत्रं सोदाहरणं व्याख्येयम् ।
- (ख) 'घेडिर्ति' इति सूत्रं सोदाहरणं व्याख्यायताम् ।
- (ग) 'आर्धधातुकस्येड् वलादेः' इति सूत्रस्याभिप्रायं सोदाहरणं स्पष्टयत ।
- (घ) भाषायाः परिभाषा लेखनीया ।

2. (क) यथेष्टं सूत्रद्वयं संस्कृतमाध्यमेन सोदाहरणं व्याख्यायताम्— 2×4=8

- (i) आदिरन्त्येन सहेता
- (ii) एचोऽयवायावः
- (iii) आद् गुणः
- (iv) यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा
- (v) रो रि ।

(5-13/5) L-6081

P.T.O.

(ख) यथेष्टं पदद्वयस्य प्रमुखसूत्रोल्लेखपूर्वकं संस्कृतमाध्यमेन रूपसिद्धिप्रक्रिया लेखनीया— $2 \times 4 = 8$

- (i) प्रेजते
- (ii) विष्णूदयः
- (iii) सुगण्णीशः
- (iv) मनोरथः ।

3. (क) यथेष्टं सूत्रद्वयं सोदाहरणं व्याख्येयम्— $2 \times 4 = 8$

- (i) बहुवचने झल्येत्
- (ii) अचो ङिति
- (iii) आङि चापः
- (iv) इकोऽचि विभक्तौ
- (v) वसोः सम्प्रसारणम् ।

(ख) यथेष्टं पदद्वयं प्रमुखसूत्रोल्लेखपूर्वकं साधनीयम्— $2 \times 4 = 8$

- (i) हरीणाम्
- (ii) रमायै
- (iii) वारिणी
- (iv) विद्वान् ।

4. (क) कयोश्चिद् द्वयोः सूत्रयोः सोदाहरणं व्याख्या करणीया— $2 \times 4 = 8$

- (i) सार्वधातुकार्धधातुकयोः
- (ii) तासस्त्योर्लोपः
- (iii) आमेतः
- (iv) कर्मण्यण्
- (v) एजेः खश् ।

(ख) यथेष्टं पदद्वयं प्रमुखसूत्रोल्लेखपूर्वकं साधयत— $2 \times 4 = 8$

- (i) अभूवम्
- (ii) एधितारः
- (iii) धनदः
- (iv) उष्णभोजी
- (v) पवित्रम् ।

5. (क) भाषाविज्ञानस्य परिभाषां क्षेत्रं च विवेचयत । 8

अथवा

भाषापरिवर्तनस्य कारणानि विस्तरेण प्रतिपादयत ।

(ख) भारोपीयपरिवारान्तर्गतभाषासम्बद्धानां प्रमुखशाखानां परिचयपूर्वकं तासां वैशिष्ट्यानि निरूपयत । 8

अथवा

‘भाषाणाम् आकृतिमूलकं वर्गीकरणम्’ इति विषयं सुस्पष्टं विवेचयत ।